

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vrednilitvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 293.

V Ljubljani, v petek 23. decembra 1892.

Letnik XX.

Petindvajsetletnica ustave.

Minolo je četrto stoletje, odkar se je proglasila decemberska ustava in smo dobili dualizem. Tedaj se je pričakovalo, da bode nova ustava naredila mir med avstrijskimi narodi.

Navidezno je dobra, sijajna; temelj njen pa je piškav in gnil. Liberalna je, in zato ima za vse najlepše besede, s katerimi zagotavlja pravico in svobodo; če pa želiš doseči to, kar ti obeta, se ti vrača beseda: „Poišči si je sam; bodi dovolj močan, in dosegeš boš, kar želiš; dobi za-se večino, in potem bo pravično vse, kar boš sklenil!“

Vzlic temu pa vendar radi priznamo, da bi se bilo dalo veliko dobrega storiti, da se je ustava prav izvajala. Gotovo bi ne bilo danes toliko razporov, da je izvajanje ustave prišlo pravim možem v roke.

Gotovo ni ugodno znamenje za sedanjo ustavo ali pa nje izvajanje, če milijoni avstrijskih prebivalcev ob petindvajsetletnici nočejo ničesa vedeti o sedanji ustavi. Češki listi nam spričujejo, da se nobena češka stranka z ustavo še ni sprijaznila. Da, nasprotovanje zoper ustavo še vedno narašča. Ne le Mladočehi, temveč tudi drugi češki zastopniki niso nič navdušeni za sedanjo ustavo, še vedno zahtevajo stare svoje pravice. Da, celó Mladočeh Grégr, kateremu se nazadnjaštvo pač od nobene strani ne more očitati, se je v državnem zboru izjavil, da se je Čehom pod absolutistično vlado bolje godilo, nego se sedaj.

Pa tudi pri nas Slovencih ni nobenega posebnega navdušenja za sedanjo ustavo. Razven Nemcev bi najbrž noben narod avstrijski posebno ne žaloval, ko bi se ustava nakrat zaustavila. Saj „Narod“ piše v štev. 284: „Zato se nihče ne bo smel čuditi, ako bo tudi naš narod vskliknil prej ali slej: „Proč z

ustavo, ki se le hlina, ki je korupcija vsake politične in državne morale!“

Da je temu tako, je pač največ kriva liberalna stranka, ki je ustavo napravila brez Boga in s tem državo brez Boga, in izkoriščala vse le v svoje namene. Ničesar ni storila, kar bi ustavo priljubilo nenemškemu narodu. Posebno se je hitelo izvršiti one dele ustave, ki se dajo kako porabiti proti katoliški cerkvi. Mejverska ali brezverska šola se je kar moč hitro vpeljala in s tem se je katoliško prebivalstvo sploh potisnilo med nasprotnike sedanje ustave. Posebno Tirolcem je s tem ustava omrzela. Potem so se pa z znanimi mejkonfesionalnimi postavami omejile pravice katoliški cerkvi.

To so one velike ustavne pridobitve, s katerimi se toliko ponašajo liberalci posebno letos ob petindvajsetletnici ustave.

Čehom se je pa ustava hotela s huda vsiliti. Kdo se ne spominja več, kako je meščansko ministerstvo delalo na Češkem? S takim postopanjem je seveda vsemu češkemu narodu zasadilo v srce nasprotstvo sedanji ustavi, katero nasprotstvo se ne dá izrovati. Niti Riegrovo, niti Grégrovo nasprotovanje ustavi ni toliko škodovalo, kakor njeni izvrševalci, liberalni ministri.

Da so vlade pred vsem začele izvajati one določbe, s katerimi bi narode mogle pridobiti za ustavo, bi danes razmere stale drugače, nego pa tako stojé! Ne bilo bi več skrbi za ustavo, kakor se pa sedaj razlega baš iz liberalnega tabora. Nikdo bi več ne klical, da je ustava v nevarnosti. Tako naj bi se bilo pred vsem gledalo na izvedenje narodne enakopravnosti. Od tega bi bili tudi Čehi imeli dobiček in zaradi tega bi se gotovo bili vsaj kolikor-toliko sprijaznili z ustavo. Ko bi bili vedeli, da se njih narod pod sedanjo ustavo lahko prosto razvija, bi gotovo ne bili toliko težili po lastnem državnem pravu, videč, da ga je težko doseči. Mej Čehi je

že bila stranka, ki je bila za ustavo, in je češko pravo bila dela že mej staro železo. Danes te stranke ni več, in zasluga, da je ni, imajo pač tisti, ki so ustavo izvajali le Nemcem, sovražnikom cerkve, in židom v korist.

Če pomislimo, da še danes skoro nikjer ni slovansčina enakopravna, da v Šleziji in na Koroškem še sploh o kakih slovanskih pravicah govoriti ne moremo, potem pač razumemo, zakaj da je ob petindvajsetletnici tako malo prijateljev ustave, da se že nekateri bojé tánjo.

Če sedaj po petindvajsetletnem obstanku ustave se najdejo ljudje, ki trdijo, da član XIX. prav za prav še veljave nima, in to ne le kaki nemško-narodni pretiranci, temveč učeni nemški pravniki, potem se pač moramo povpraševati, kaj da imamo prav za prav od ustave, če bi naše stanje ne bilo ravno tako, ali pa še boljše, ko bi ustave ne imeli.

V „Slovenku“ smo že svoje stališče često poudarjali. Liberalizem v ustavi je vsemu zlu kriv, in vse, kar dozdavno dobrega obeta ustava na tem temelju, je puhlo in prazno. Država, katera ima za načelo, da je sama izvor vsega prava, država, v kateri dela pravico neka skrpana večina, kateri največkrat ni do prepričanja in do načel, ne bo delala pravično, marveč sebično, ne bo dajala svobode, marveč nalagala suženjstvo.

In kakšna mora biti vlada, ki je navezana na tako večino, in bi morala biti od nje popolnoma odvisna? — Kaj pa tisto strašno pohujševanje, ki je vzrajajo burne agitacije in volitve, tisti nebroj sredstev nenravnih, ki v našem ustavnem, svobodnem času, ko najbolj potrebujemo značajev in prepričanja, delajo z vsemi silami breznačajne vetrovce, ki se vsedajo na limanice vsakemu židovskemu žurnalistu? —

Že omenjeni „Narod“ toži v svojem članku „Politika in morala“, da se ustava zlorablja, da

LISTEK.

Sveti večer.

Spisal V. Kozmák. Prevél P.—s.

I.

V peči poka ogenj in v čisti, svetli sobi je prijetno toplo. V cevi dišé jabelka. Starka si jih peče, ker jih ne more več griziti. Sedi pri peči na klopi poleg ljube preslice, z nogó vrti, z rokami oslinja in gladi nit, in posluša starčka. Stari Rozmar sedi za pogrnjeno mizo pri luči, počasi puši, včasih pije iz ilovnatga vrča in zraven bere iz starih bukev preradostno betlehemsko zgodbo. Lase ima zadej dolge, spredej kratko pristrižene in kakor sneg bele. Ura tiktaka, vreteno brenči, ogenj v peči prasketá, vmes pa se slišijo povdarjane in počasne besede starčkove.

Zunaj se glasi rog, ropot, tuljenje psóv in zvončkanje.

Pastir z otroki „pelje čredo v Betlehem“. Starček je položil knjigo in gleda okrog po sobi, kakor da bi se čudil, zakaj njegovi fantje ne tekó ven za drugo mladino? Soba pa je prazna.

Vzdignil se je, potlačil tobak v pipi in šel k oknu, kakor da bi hotel gledati ven — dasi je bilo okno zamrzlo.

Cez nekaj časa je odložil pipo, naslonil lakte

ob les pri oknu, zakril oči in vzdihnil. Starka se je pri peči jokala.

„Zakaj pa se jočeš, mati?“ vprašal je Rozmar. „Ti mene še vprašaš? Vi možje imate vendar le kamenito srce! Ali mili Bog, pred leti ta čas je bilo pri nas vse drugače. Jože, Janez, France niso mogli dočakati, kdaj bo srenjski pastir zatrobil in precej, kakor srne, so hiteli in so bili med otroki res prvi — in Linica, ubožica, je snázila — in sedaj? — Poglej?“ — Starka je pokazala na prazno sobo, zakrila si je s predpasom obraz in je zopet britko zajokala.

„No, no, moja ljuba, kakor je volja Gospodova, kakor On hoče!“ tolažil je mož ženo, dasi se mu je tresel glas. „Kaj pa! saj nobeden izmed njih ni zapustil s sramotno smrtjo tega sveta. Bolje je, da sta Janez in France padla tam na Laškem, kakor da bi bila pokvečena, kakor glej, tisti Smrhov Jaka — veš?“

„O, da bi bila le živa, če tudi pokvečena, rada bi za-nju beráčila, ako ne bi bilo drugače.“

Rozmar je obstal, pogledal ženo nežno in ljubeznjivo. Usedel se je zraven nje na klop, pogladil njen vel obraz in jo prijel za roko: „Mamica (ta je bila njegova najslajša besedica) ne govori tako, moje srce. Pusti to. Imava še Jožeta; mogoče, da se vrne.“

Starki se je nekaj zablistalo v očesu, pa takoj je zamajala z glavo ter vzdihnila: „Bog daj! — Pa

vendar že petnajst let ni pisal niti črkice! Ako bi še živel, ne bi mogel mene pustiti v takih skrbéh. Jože je bil dober otrok; Bog vé, kje počivajo njegove kosti. Oh, da bi nama bilo vsaj dekle ostalo! Oče, kdaj sva si zaslužila te kazni? Šest mesecev po zaročitvi je umrla hči in tako niti unučkov nimava!“ vzdihnila je starka in položila glavo na njegovo ramo, kakor takrat, ko so jej še lica cvetela in ne lasje.

Ogenj je v peči nehal prasketati, kolovratek ni brenčal več, samo ura je žalostno tiktakala. Čas ne stoji nikdar — če se prav srce ustavlja v žalosti.

Starčka sta tiho gledala v okna na one lepo cvetoče rožice in v njuni duši so se tudi razcveteli spomini davne mladosti, ljubih, izgubljenih otrok, pokončane rodbinske sreče. Oh, da bi bili oni cveti tudi le samo ledeni, kakor tisti na oknu!

Dovolj časa je minolo; na to je vzél starček rožnivenec izza škropilnice, pokrižal se je na čelu in začel s svojo soprogo moliti. Nista se zmenila: zakaj in za koga hočeta moliti. Vedela sta že. Razumela sta se brez besedij.

* * *

Skozi globoki sneg korakal je po cesti proti vasi krepak mož. Večer je bil krasen. Iz modrega neba se je bliščal mesec in sijali so milijoni zvezd in na belih tleh je migljalo na milijone srebrno-

pravnega čuta in morale ni maj izvrševalci njenimi. Uprav to je bila že od nekdanja naša trditev, da si so nam očitali zato „meglene nazore“; trdimo še danes prav tisto, a hkratu zopet poudarjamo, da je vzrok temu zlu — liberalizem.

Število nasprotnikov sedanje ustave se bo vedno množilo, in že sedaj jih je veliko. To število nasprotnikov kaže že sedaj na to, da se petdesetletnica ustave skoro gotovo sploh ne bo vršila.

Nasledki prepira med Hrvati in Srbi.

Iz Zagreba, 12. dec.

Prepir med Hrvati in Srbi se vedno bolj širi. Posebno se je v novjšem času ta medsebojna borba zanesla v časopise, katero neti ogenj strasti na obeh straneh. Kdor trezno in mirno razsoja ta žalostni pojav na Hrvatskem, in komur je poznat začetek te borbe, mora obsoditi ravnanje onih mož, ki so poprej tako složen narod hrvatski razdvojili češ, da morajo biti vsi grškoiztočni tudi Srbi. Da je hrvatski narod toleranten, pokazal je to s postavo, po kateri je priznal grškoiztočne v Hrvatske kot posebno narodnost ter jim prepustil tudi popolno njihovo cerkveno avtonomijo. Ali od tega časa se je netil prepir od strani srbske čimdalje bolj. Ni jim bila zadosti njihova cerkvena avtonomija, posegali so še dalje ter se hoteli popolnoma izločiti kot poseben političen narod v kraljevini hrvatske. V vseh zadevah političnih kakor že poprej v cerkvenih ravnopravni s Hrvati zahtevajo vendar še zmeraj neke prednosti, kakoršnih celó Hrvati nemajo. Kaj niso v najnovjšem času ravno poslanci srbski na hrvatskem saboru vladi najbolj obljubljena stranka? Kaj ne uživajo povsodi ravno oni najbolj dohodke za politične zasluge? Kdo jim krati na njihovem kongresu, da si vredijo po svoji volji cerkvene zadeve? Kdo jim zabranjuje utemeljevati konfesionalne šole, katerih imajo oni več nego katoliki, četudi jih je štirikrat manj (vкуп z Dalmacijo) nego katolikov. In vendar se čita v najnovjšem času v srbskih listih, da so vsemu prepiru krivi katoliški duhovniki, ki nočejo v svojem katoliškem fanatizmu Srbov priznati za brate svoje. A ravno narobe je, kajti vsi srbski listi neprenehoma napadajo katolike in na čelu tem listom se je vzdignila sama srbska vlada proti katoliški cerkvi v Srbiji, ki je na najnetolerantnejši način tamošnje katolike prezrla. Pa se potem usodijo Hrvatom-katolikom srbski listi očitati netolerantnost, a kje najdeš večjo nego pri njih. Kako lepo in blago je pisal škof Strossmayer že večkrat o zedinjenju obeh cerkev, in kako surovo ga je napadal radi tega pokojni pravoslavni vladika karlovški, Živković, v spisu, ki ni bil dostojen niti po dogmatičnem zadržanju, niti v stilistični obliki tako visokega dostojanstvenika. In ravno tako je tudi v političnih spisih njihovih glavni namen napadanje hrvatstva. Kaj ni žaljivo za Hrvate, če srbski listi Dalmacijo imenujejo srbsko primorje, ko

je vendar vsakemu znano, da je Dalmacija zibel hrvatske kraljevine. Zakaj srbski listi najglasovitejšje hrvatske pesnike prištevajo vedno le med srbske? Zakaj se vsi srbski listi bojé pisati kraljevina Hrvatska in sploh ime hrvatsko, nego vedno le trojedna kraljevina, a narod v njej prebivajoči le srbski? To je po našem mnenju fanatizem srbski, ki se goji v mladini njihovi v tolikem obsegu, da ga kasneje ni mogoče brzdati. In Hrvati? Citajte njihove časopise, pa se lahko prepričate, da razum „Hrvatske“, „Katoliške Dalmacije“, „Crvene Hrvatske“ tako zmerno v tem pogledu pišejo, da jih moramo poprej imenovati popustljive, nego fanatične. Hrvatom pa vistini ne bi škodilo, ko bi izhajal v Zagrebu list, ki bi branil dostojno, ne fanatično — kakor to delajo srbski listi — vero in cerkev katoliško.

Od vseh naših političnih listov ni nobeden v tem pogledu dovolj odločen. Neki verski indiferentizem se opaža tudi v našem časopisu, kar pa za katoliško-hrvatsko stranko ni dobro znamenje. Če se pri nas tako oblastno vzdigujejo privrženci grškoiztočne vere, da nam oponašajo fanatizem, če branim svoji svetinji, vero in narodnost, in če se na tihoma ali napredno širi pri nas protestantizem s svojo nemščino v cerkvi in šoli, mislimo, da je odbila tudi že pri nas enajsta ura, in da se je treba lotiti posla z vso ozbilnostjo. Zasnovati je treba političen list, ki bi, v pravem krščanskem duhu vredovan, probudil naš narod iz verskega indiferentizma, pa bi se tako začelo novo življenje ne samo v verskem, nego tudi v političnem pogledu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. decembra.

Notranje dežele.

Petindvajsetletnica ustave. Prilicno je, če sedaj, ko je minolo petindvajset let, ko se je izdala sedanja ustava, omenimo še sedaj živeče može, sodelujoče tedaj pri sestavljanju ustave. Imej 36 članov ustavnega odseka živijo še jedino dr. Banhans, baron Eichhof, Ignacij Plener, dr. Sturm, dr. Waser in baron Ziemialkowski. Od sedanjih državnih poslancev so tedaj bili v zbornici dr. Smolka, Nischelwitzer, Proskowitz, baron Bees, vitez Chrzanowski, grof Dubsky, baron Hackelberg, baron Ku-beck, dr. Roser, baron Zedwitz. Tedanji poslanci baron Eichhof, Kinsky, Waser, Brintz in Ziemialkowski so sedaj v gospodski zbornici. Od ministrov, ki so podpisali ustavo, živita sedaj še grof Taaffe in baron Hye.

Petindvajsetletnica ustave in židje. V nedeljo so protisemitje na Dunaju imeli shod, na katerem je govoril dr. Lueger o petindvajsetletnici ustave in dokazoval, da le židje imajo dobiček od ustave. Zaradi tega pa tudi le židje s takim veseljem proslavljajo petindvajsetletnico ustave, dočim kristijani molče. Potem je govornik razkladal, kako

vrstno se je imel. Mogel bi bil lahko revnim staršem pošiljati dovolj podpore, pa pozabil je na nje. Tu se ga je spomnil Bog. Žena, katero si je bil vzal, ga je zapustila, pa v kratkem umrla. Edini otrok mu je tudi umrl. Prodal je torej svojo kupčijo, sedel na ladijo, peljal se je v svojo domovino — in tukaj stoji blizu rodne vasi, z denarnico, sicer bogato napolnjeno, pa s praznim srcem. Korakal je počasi dalje. Došel je k revni koči. Okenca so bila razsvetljena, vrata odprta. Stopil je tiho v vežo in poslušal slab, zamolkel govor, ki se je glasil iz sobice.

„In sedaj, oče, pomoliva še za Jožeta, da bi ga nama Jezuček vrnil, če še živi, da bi imel vsaj kdo nama zatisniti oči, in če je umrl, naj mu sveti večna luč,“ dejal je ženski, ginljivo se tresoč glas — in v sobi sta stara molila „oče naš“.

Tujec se je odkril, padel v veži na kolena, položil gorko čelo na hladni zid in se je britko jokal. Ko so v sobi domolili, odprl je vrata in stopil noter.

Razmor je pogledal nazaj, starka je kričala od veselja: „Jezus Marija! Tukaj je!“ — Več ni mogla.

Jože je padel pred njo na kolena.

Zunaj so zvonili k polnočnici.

Lil je po dolgih letih srečen sveti večer tudi pri Bozmarovih.

se je židovstvo poslednjih petindvajset let pomnožilo. Židovski vpliv je odločilen tudi v parlamentu: Kam da pripeljejo državo židje, kaže posebno panamska afera, katera pa ima to dobro stran, da bo de Francozom odprla oči. Jednak sad imamo pričakovati od židovstva tudi v Avstriji. Govornik je pozivljaval vse avstrijsko prebivalstvo, da se združi v boj proti židovstvu.

Ustavoverni člani gospodske zbornice imeli so pred zadnjo plenarno sejo posvetovanje pod predsedstvom Plenerja staršega. Posvetovali so se o sedanjem položaju in kako bi mogli vplivati, da se v zbornici poslancev dobi Nemeem ugodna večina. Mej drugim so pa tudi gospodje sklenili, da imajo liberalci gospodske zbornice stopiti v tesnejšo zvezo z liberalci v zbornici poslancev. To pa pač ne bo težko. Vodka ustavovercev gospodske zbornice, Unger, pa ni bil pri tem posvetovanju, ker sedaj biva v Meranu.

Češki deželni odbor se je bil obrnil do vlade, da bi sklicala vsaj v toliko deželni zbor, da dovoli začasni budget. Vlada mu je pa odgovorila, da tega ne more, ker traja še vedno državni zbor, katerega zborovanje se namreč formalno ni odložilo. V seji, v kateri se je predlital ta vladen odgovor, sta mladočeska odbornika dr. Gregr in dr. Kučera odločno obsojevala vladno postopanje in je označilo kot rušenje ustave.

Dveletna aktivna vojaška služba. Tudi v avstrijskih vojaških krogih že premišlujejo, da bi se vpeljala dveletna vojaška dolžnost. Sedanja uredba ima jako mnogo pomankljivosti. Nekateri vojski služijo tri leta, drugi se z dvema letoma odpuste na dopust in deželni brambovci služijo le jedno leto, nadomestni rezervniki pa po osem tednov. Tri leta morajo služiti pred vsem podčastniki v stalni vojski, dočim se drugi vojski poprej odpusté na dopust. Zaradi tega se pa mnogi vojski branijo podčastniki postati. Privrženci dveletne aktivne službe priporočajo, da se bi tudi za deželne brambovce dveletno službovanje vpeljalo, da bi bili vsi vojski jednako izvežbani. Pomnožilo naj bi se pa število podčastnikov in častnikov. Da bi se dobilo sposobnih podčastnikov, naj bi se jim stanje primerno zboljšalo. Privrženci triletnje vojaške službe seveda ugovarjajo, da bi se vojski v dveh letih ne mogli dovolj izvežbati in da se je bati, da bi potem še bolj primanjkovalo sposobnih podčastnikov.

Odlikovanje. Predsednik državnih železnic, dr. vitez Bilinski, je imenovan tajnim svetnikom.

Vnanje države.

Italijanski protostozidarjev načelnik Lemmi je pri nekem banketu v Napolju stresel svojo jezo zaradi poslednje papeževe enciklike. Kakor vsi liberalci, je tudi on govoril o srednjereškem trinoštvu, katero podpira Vatikan. Prostožidarji pa delajo le za napredek. Zagotovil je, da se prostožidarstvo v Italiji vedno množi in krepi. Koncem svojega dolgega govora je pa naravnost povedal, da se prostožidarstvo bori in se bo borilo le za to, da se cerkvi vzame ves vpliv na državo, rodbino in šolo. To so vsaj jasne besede, da sedaj vsaj lahko vsakdo vé, kaki nasprotniki cerkve so prostožidarji. Po vsej pravici smemo tudi misliti, da je predloga, po kateri se strogo prepoveduje koga poročati v cerkvi, dokler se ne sklene civilni zakon, delo prostožidarjev. Nadejajo se namreč, da bodo sedaj vedno manj hodili v cerkev k poroki, da se izognejo dvojnemu stroškom. Lemmijev govor je pa dobro pokazal, kako potrebno je bilo, da je sveti Oče opomnil vernike na nevarnost, ki preti od prostožidarskih loč. Želeti je, da bi se poslušal papežev glas, ker prostožidarstvo bo de sicer spodkopalo ne le vero, temveč tudi družbeni red in privelo do anarhije.

Turčija. Turška vlada je sklenila, da bodo odslej vsi tuji v turški državni službi se sodili pri turških sodiščih za prestopke in hudodelstva, ki jih sakrivajo za svojega službovanja. To se bo določilo v pogodbah, ki se z njimi sklenejo. Dosedaj so bile razne neprilike, ker so taki uradniki bili v sodnih zadevah podrejeni konzulskemu sodstvu.

Srbija. Pri volitvah za mestni zastop v Belemgradu so zmagali liberalci. Mej izvoljenimi sta tudi dva naprednjaka, ker so naprednjaki pri teh volitvah bili sklenili kompromis z liberalno stranko. Župan bo de liberalci Tajšić. Radikalcem je torej v Belemgradu odsvonilo.

Portugalsko. Kakor drugim uradnikom, tako so se povišale plače tudi diplomatskim in konzulskim uradnikom. Zaradi tega je odstopil minister vnanjih stvari, ki v to nikakor ni maral privoliti.

Izvirni dopisi.

Iz Rima, 20. decembra. (Okrožnica o framasonih. — Brezverska ital. država. — Papeževa politika. — Mestno gospodarstvo.) Kakor je čitateljem že znano, izdali so sv. oče nedavno dve okrožnici. Prva v latinskem jeziku, je v prvi vrsti namenjena italijanskim nadškofom in škofom, katerim navaaja sredstvo in označuje pota za vpešen boj, boj framasonom ali prostožidarjem; nižjo duhovščino pa svari, naj ne hodijo vladi in njenim organom na limanice,

belih iskric. Grmi in drevesa so stala skrivnostno in tiho kakor kristalni, ogromni eveti — brez barve, brez venjave, in vendar krasni. Narava je bila mirna. Iz velike daljave se je slišalo zvenčanje zvončkov, ženketanje kraguljkov in tuljenje psov. Vse okoli je bilo tako nekako tuje in vendar znano, tako krasno, pa kakor smehljaj na lici ravno umrlega, brez toplote, brez življenja. Tak morda je svet, v katerem prebivajo nekrščenci: čaroven, kakor mrtva lilija, pa brez izvira sreče, brez grejoče božje ljubezni.

Ko je prišel popotnik k vasi, obstal je, odkril se je in si obrisal čelo: z dolgo hojo po globokem snegu se je utrudil. Vzdihnil je, ko je pogledal na nizke, s snegom pokrite hiše in zašepetal: „Kaj delajo doma?“ Da, imel je vzroka dovolj, vzdihovati.

Pred 20 leti je zapustil kot mladenič domačijo. Hrepenenje po novostih, po tujini gnalo ga je z doma. S culico na plečih je prehodil vso domovino. Domovina pa se mu je zdela premajhna; šel je v tujino, prepeljal se čez morje, tje, kjer mnogi „na novem svetu“ iščejo novega življenja in nove sreče, ne vedoč, da pravi, novi svet je še le za morjem — v večnosti.

Novost, razkošno življenje omamilo, oslepilo ga je; slab vzgled ga je pokvaril. Pozabil je Boga in — starišev. Nehal jim je pisati. Pred 15 leti jim je pisal zadnjikrat. Malik bogastva mu je bil naklonjen, ljubezen mu je odpirala naročje. Prav iz-

Druga okrožnica v italijanskem jeziku je namenjena v obče italijanskemu ljudstvu. V tem pisanju sv. oče opisujejo žalosten položaj katoliške cerkve v Italiji ter kličejo narod, naj se vzdrami ter prično skupno delo za blagor cerkve itd. Osebito prva okrožnica proti prostozidarstvu je pogrela italijanske frama-sone, katerih vodja, veliki mojster, je znani A d r i a n o L e m m i. Ta rovar je, kakor poročajo listi, minolo nedeljo v Napolju sklical shod svojih bratov ter precej jasno razkril namene te mednarodne, človeški družbi v obče nevarne družbe. V javnost, seveda, prišli so le kratki odlomki Lemmiego „vinskega“ govora. Rekel je mej drugim: „Zadnje bojišče, kjer se bode odločil boj, bode Rim. Revolucija bode zdrobila vesi, ki še vežejo meč in pastirsko palico (svetno in cerkveno oblast), Kvirinal in Vatikan stala si bodeta nasproti v boju, kralj nasproti papežu, država nasproti cerkvi. Dobiti moramo popolnem brezversko državo, ljudske šole morajo biti edino le pod državnim nadzorstvom brez vsacega verskega pouka. Vsakdo naj veruje, kar hoče, in zveliča naj se, kakor sam hoče. Vzgjati hočemo le državljane, a ne vernike (devoti)“.

O zakonu je besedičil: „Mej možem in ženo priznamo in proglašamo le zvezo ljubezni brez zakramenta, zato zahtevamo le civilni zakon in dosledno tudi ločitev zakona.“

Italijanska vlada, bodisi tega ali onega imena, pa napeljuje vodo na mlin teh prostozidarjev, kajti sedanji minister za bogočastje, Bonacci, je baje že predložil zbornici načrt zakona o civilnem zakonu z dostavkom, da se vrši pred cerkveno poroko. Sploh pa ima čuden posel ta minister za bogočastje: ne varovati cerkvene postave, ne pospeševati božje in cerkvene nauke v blagor prebivalstva, temveč iztrebiti s korenino ves cerkveni vpliv v družbi človeški. To je torej znak prosvitljenega 19. stoletja: boj naturalizma proti krščanstvu, in kaj more priti iz tega? Anarhizem, propad človeške družbe! Da, veše plešejo nad močvirjem, v katero se pogrezajo rodovi, vagojeni brez Boga. In taka veša je tudi Lemmi, ki je rekel proti koncu svojega govora: „Nad 15 milijonov . . . bratov nas stopa na čelu civilizacije, mi kažemo in trebimo pot v življenje, visoko dvigamo baklje rešnice ter pospešujemo zmago humanizma.“ — Ma che lampade d' Egitto! Saranno zigari del Kentucky! — tako opravičeno dostavlja neki katoliški list.

„Civita Cattolica“ je v zadnjih dveh številkah objavila jako pomenljiv članek, ki pojasnjuje politiko papeža Leona XIII. Ta članek je odgovor na napade angleškega lista „Contemporary Review“ in na kojžuro znanega Geffkena v Berlinu. Angleški list in Geffken se v bistvu strinjata ter skušata dokazati, da vsa politika sedanjega papeža meri na to, kako bi si zopet pridobil cerkveno državo, da se valed tega dobrika vladarjem ter tem na voljo žrtvuje katoliške koristi v posameznih državah. Odgovor na te napade je temeljit in povsem jasen; pisatelj dokazuje obema mnogo protislovij in neresnic in sicer z avtentičnimi akti. Napadi in odgovori vrsté se o Irski (Parnellovi fondi), Nemčiji (septenat), Franciji (priznanje republike), Rusiji (preziranje Poljakov) in o Avstriji. Tako je sviti Bismarck pruskemu poslaniku v Rimu, Schlöserju, dne 2. jan. 1887 brzojavil, naj pridobi sv. stol za septenat, češ, da bode s tem utrjen evropski mir. Kot odškodnino je obljubil revizijo cerkvenih zakonov v prihodnjem deželnem zboru. Istina je, da je kardinal Jacobini šele nato, namreč 3. januarja 1887 pisal prvo pismo nuheiju v Monakovem, msgr. di Pietru. Obe pismi kardinalovi, ki sta bili popolnem zasebni, pa je Bismarck po Schlöserju dobil v roke ter ju v svoji predrznosti objavil v „Münch. All. Ztg.“ — O Avstriji piše „Review“, da je pravi „eldorado“ katoličanstva, in je torej neumljivo, zakaj je papež tako brezoviren proti Avstriji. Clankar v „Civ. Catt.“ pa z lapidarnimi besedami opiše vso revščino takozvane „katoliške“ Avstrije. V dokaz našteva devet točk: židovsko moč in predrznost v Avstriji, odlašanje z nameščenjem škofovskih stolice (Zagreb), ogerska vlada in cerkev itd. — Za javno varnost je mestna uprava v Rimu l. 1887 porabila 239.250 lir, l. 1891 že 377.761 lir, za l. 1893 je v proračunu 391.950 lir. Lepo gospodarstvo! Kajti prebivalstvo mesta se je v zadnjih petih letih pomnožilo le za nekaj tisočev, a javna varnost je vedno slabša, dasi so se troški skoraj podvojili. Oh, i mirabili effetti di Roma redenta!!

Iz Prage, dne 15. decembra. („Najnovejši uspeh“ mladočeške stranke — hum-

bug. — Češki minister. — Češka akademija véd. — Časnikarstvo. — Dva spomenika) Naš deželni zbor, kakor se poroča z Dunaja, ne bo sklican letos, kakor so nedavno poročali razni listi.

Naši Mladočeši se ponajajo te dni, da so s svojim glasovanjem o dispozicijskem zakladu dobili mnogo uspehov in da je odredba grofa Taaffeja gledé na slovenščino v Celju in Celovcu vspeh mladočeških poslancev!

Saj tako je poročal dunajski dopisnik, poslanec Eim, mladočeškimi „Narodnim Listom“. Z drugimi besedami hote reči Mladočeši: „Narod! To smo korenjaki! Samo enkrat smo udarili z nogo ob tla, in priborili smo Slovencem ravnopravnost! Glej, kak strah ima vlada pred našo taktiko! To je naš uspeh, naša zmaga! . . .“

Ta izjava bila je pa čitateljem v Grégrovem glasilu še nekolikokrat zabeljena in opaprikovana, da bi jim bolj teknila, toda „Presse“ jim je pokazila vso slast. Ta list je z nadrobnimi podatki ovrget vse domišljive trditve Grégrovega lista; dokazal je, da vlada ni iz strahu pred mladočeškim „grozenjem“ z nogo ob tla dala Slovencem ravnopravnost, temveč odredba grofa Taaffeja gledé Celja in Celovca bila je podpisana že — mesec pred glasovanjem o dispozicijskem zakladu. In tako se je velika mladočeška „zmaga“ pokazala kot — „humbug“!

V tem oziru bilo bi prospešneje, ko bi mladočeški klub v državnem zboru iskal slave v kakem bližnjem prometu. Osró naj se na to, kaj se dogaja v olomuških in brnskih magistratih, v občinskih uradih z lastnim statutom. Zakaj tu ne zastavljajo svojega vpliva, zakaj se tu ne boré za dosego jezikovne ravnopravnosti, zajamčene v § 19. temeljne državne postave? Ako je to šlo v Celju in Celovcu, šlo bi to tudi v mestih, kjer je polovica stanovništva češke narodnosti. Toda ministerska odredba, zadevajoča štirski in koroški mesti z lastnim statutom, imela bode neovrgljivo posledico i za moravska mesta in odločilen vpliv na odstranjenje jezikovnega prepira.

Vprašanje češkega ministra-rojaka bilo je že nekolikokrat diskutovano. Zahteval ga je dr. Fanderlik in za njim poslanec Schwarzenberg. Odgovor Taaffejev je znan. Sedež ministra-rojaka je vada, ki se pripenja na udico in s kojo vlada lovi po čeških deželah naklonjenost in podporo.

S stališča češkega državnega prava se pa v obče ne more ni govoriti o ministru-rojaku v ministerskem svetu. Z ozirom pa na Schwarzenbergovo izjavo, v koji je povsem odkrito zahteval ministra-rojaka za svojo stranko („ . . . mi imamo danes jednega zastopnika svojega stališča manj v kabinetu“), imenujejo se tudi v prvi vrsti kot kandidati sami plemenitaji; ti so: Harrach, F. Lobkovic, Windisch-Grätz, E. Černin, Fr. Thun, in dva plebejca: Randa in Meznik. Mladočeški klub je pa proglasil dné 25. novembra oficijelno, da imenovanje ministra-rojaka ne smatra za načelno vprašanje. Ta izjava je pa le nekak izraz kompromisa med rigoroznim stališčem češkega državnega prava in navideznim odklanjanjem ministra-rojaka.

Češka akademija véd, slovstva in umetelnosti je imela dné 2. t. m. svoje slavnostno zborovanje za to leto v prisotnosti odličnih cerkvenih, civilnih in vojaških dostojanstvenikov. Izmed prvih so bili prisotni: člen akademije, dvorni kapelan in prelat dr. Fr. Lavrin z Dunaja, kapiteljski dekan msgr. A. Hora, dr. Kl. Borový, msgr. Lechner, vinogradski župnik; dalje: dr. Doubrava, dr. Sýkora in dr. Křišťáček, profesorji bogoslovske fakultete, in čast. g. dr. Pavliček. — Zbor je otvoril pokroviteljev namestnik, maršal češkega kraljestva, knez Jurij Lobkovic, z ogovorom, v kojem je poudarjal zanimanje cesarja in kralja za usodo akademije. Generalni tajnik prof. Šolin je nato prečital obširno letno izvestje, proglasil nagrade za dela v vseh strokah umetelnosti in podeljene popotne ustanove. Nato so se posamezni govorniki spominjali v govorih umrlih členov akademije v minolem letu, in sicer: prof. Tomek prof. Gindely-ja, prof. Šolin prof. O. Nováka in Fr. Machovca, prof. Mašek prof. Kořinka, in Jaroslav Vrchlický prof. Schmoranca. Poslednja točka vsporeda bilo je predavanje prof. dr. Studničke o Křišťáfu Kolumbu in kulturno-zgodovinskem pomenu odkritja Amerike.

Omenim naj danes nekega povsem notranjega češkega odnošaja, in ta je: mladočeške žur-

nalistike, pred vsem „Národnih Listov“ nasproti staročeški politiki. Mladočeška žurnalistika postopa tako, kakor bi jej ne bilo jedino načelo — ljubezen do češke stvari, koje ima zagovarjati, temveč sovražstvo in mrzenje proti staročeški stranki. In za vse svoje postopanje in pisavo mladočeška žurnalistika nima drugega razloga, nego napominano sovražstvo. Politiška persekucija npravno krepi, mladočeško časnikarstvo pa demoralizuje. Tako časopisje je izgubilo pravo, zahtévati zá-se ugleda.

Te dni izšel je tu nov mladočeški list „Neodvislost“; izhajal bo vsak ponedeljek in je najradikalnejši češki list; v dokaz bodi, da je bilo takoj vabilo na naročbo — zaplenjeno. Zbog tega ni objavil prvi list, kakor je to običajno, vsega svojega programa, ker je praktični del že naprej konfiskovalo državno pravdnistvo. Toda čitateljem se bode listov program podajal v člankih, v kojih se jim bode predstavljal radikalizem stopnjevano, seveda „v načelih, a ne v besedah“, kakor pravi vredništvo.

Dné 10. t. m. izšel je pa na Moravi nov tednik „Jihlavský Listy“. S tem tednikom sta se združila dva jiglavska 14dnevnik („Orel“ in „Orlica“). Z januarjem bo pa tu izhajal nov literaren, politički in družbinski 14dnevnik „Nové proudy“ (Novi tóki). List se bode osebito pečal s češkimi literarnimi proizvodi.

Komisija za zgradbo spomenika očetu češkega naroda, historijografu dr. Fr. Palackemu, se je te dni vsled poziva mestnega sveta izjavila, da je za spomenik projektovan prostor pred Palackega mostom, — izpod Višegrada na Smihov, — kjer ima stati mali trg s parkom in v njega središču spomenik.

Trg bode širok 80 metrov toli tudi dolg. Praška občina prispeva vsako leto vsoto 5000 gld. in je vkupe že dala 35.000 gld.; društvo „Svatorbor“ ima v to svrho 7000 gld., in je doslej nabrane gotovine za spomenik 42.000 gld., a to je še vse premalo, da bi se moglo zdaj pomišljati na zgradbo spomenika.

Na Husov spomenik se je pa vpslalo devet načrtov. Da bi bila ta dela povsem mojsterska in umetelska, pristojna Husovi postavi, bilo bi to število lepo. Porota poleg čeških umetelnikov sestoji tudi iz treh — francoskih obrazarjev. V obče pa trde strokovnjaki, da o dovršenih proizvodih še govora biti ne more. Pogreša se pri vseh načrtih tvorljiva umetelska roka, in baš na to je radovedna Praga. In tako je ta konkurs samo priprava — k drugemu. No, saj je denarja v izobilju!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. decembra.

(Občni zbor kat. polit. društva v Ljubljani.) Odbor katoliško političnega društva v Ljubljani je sklenil, da se bo vršil občni zbor imenovanega društva v nedeljo po sv. treh kraljih dne 8. jan. 1893. — Ako želi kak društvenik staviti kak predlog na občnem zboru, predloži ga pravočasno odboru društva. — Natančnejši program objavi se pozneje. Odbor.

(Stalna komisija za katoliški shod.) Dnevni red prve seje stalne komisije za II. slov. katol. shod dné 27. decembra 1892 leta v Ljubljani. 1. Pozdrav staroste; 2. poročilo in razgovor o delovanju in poslovanju stalne komisije; 3. volitev predsedništva in odsekov; 4. razdelitev tvarine med poročevalce; 5. slučajni ukrepi — Opomba. P. n. gg. komisariji naj se blagovoljno snidejo ob 11 uri dopoldne v sobi „Slovenčerega“ uredništva, Semeniške ulice 2, poleg stolne cerkve.

(Zborevanje katol. polit. društva štajerskega.) Na praznik sv. Štefana ob 1/4 uri popoldne ima katoliško politično društvo svoje zborovanje.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem) imelo je 21. t. m. 31. občni zbor. Bil je važen zaradi tega, ker se je soglasno sklenilo tudi v slovenščini predavati, in naznanila odbora objavljati v slovenskem in nemškem jeziku, toraj postaviti se na jedino pravo stališče: „vsakemu svoje“. Mi pozdravljamo ta korak društva tem bolj, ker se je obravnalo popolnoma stvarno in mirno, in je vsak član bodi si slovenske, bodi si nemške narodnosti uvidel, da je ta pot popolnoma pravilna, in za uspešno delovanje edino mogoča. V odbor so bili voljeni sledeči gg.: Predsednik dr. pl. Valenta, namestnik dr. Šlajmer, tajnik dr. Kopřiva, knjižničar dr. Boek, blagajnik A. Paichel.

(Božičnica v Marijanišču) vrnila se bo dne 27. dec. ob 5. uri zvečer. Zaradi pčlega prostora

dovoljen je pristop le povabljenim, ki naj se pri vstopu skazejo z vstopnico.

Odlikovanje.) Franc Canevari, državni pravdnik v Gorici, je odlikovan s križcem Franc Jožefovega reda.

(V Šmarju pri Jelšah) imajo zaradi smrti g. F. Skaze dopolnilno volitev za okrajni šolski svet šmarijski dne 31. decembra t. l. Želeži je, da se izvoli pokojniku vreden naslednik, Slovenec poštenjak.

(Bralno in gospodarsko društvo pri Sv. Janžu na dravskem polju) se je prav slovesno otvorilo. V odbor so izvoljeni gg.: Ivan Simonič, župnik, predsednik, Anton Hren, nadučitelj, podpredsednik, Iv. Kranjc, učitelj, tajnik, Jos. Šnuderl, blagajnik, Fr. Rešek, knjižničar in S. Fras, odbornik.

(Nesreče.) V Bistrici na kor. železnici je padel tesar Janez Kajžar s strebe ter se ubil. Bil je doma na Pakrah. — Dne 14. dec. je premog zasul v jami v Skaluh pri Velenju delavca J. Rebernika.

(Bralno društvo v Framu) je imelo dne 11. dec. shod, na katerem je med drugim govoril g. Ivan Bele, potovalni učitelj za sadjarstvo in vinarstvo, o zboljševanju vinogradov ter priporočal skrbeti za ameriško trsje.

(V seji mestnega starešinstva v Gorici) dne 20. t. m. se je vnela huda borba radi pokritega trga pri sv. Antonu. Občno mnenje je, da je bilo pokrivanje brezpotrebno, da tudi zdaj malo služi. Našli so se vendar nekateri meščani, ki so prosili, naj se popravi. Odbor je to prošnjo odbil, ali starešina Resen je popravilo tako ognjevito zagovarjal, kakor bi bil v vse tiste branjeve zaljubljen, ki tam živitarijo. Podražil ga je g. Jacobi s predlogom, naj se trg razkrije in blago porabi za nov trg na drugem kraju. Na to se je oče Resen tako razvnel, da se je sam odbor ustrašil, umaknil in pustil svoj predlog na cedilu. Sklenili pa so, da bodo nekaj štacun podrl, ki so prazne od prvega začetka.

(Osebnost.) Naš rojak Rudolf Coronini, tajnik avstrijskega poslanstva v Kodanju, je, kakor se nam poroča iz Gorice, odzvan in namenjen za drugo mesto.

(Bolezen.) V Tržču (Monfalcone na Furlanskem) je bilo mnogo slučajev angine ali vnetja v vratu. Bolezen je povzročila mnogo strahu skrbnim materam; hvala Bogu prizanesla je nedolžnim otrokom.

(Ponarejen denar.) V Kanalu na Goriškem so prijeli nekega trgovca Ravnika in obhodnika Pfajferja, kar sta baje trosila ponarejene petdesetake.

(Železnica.) „L'Eco del Litorale“ poroča, da so se izrekli goriški, solnograški, tirolski, štajerski in tržaški peslanci, njim na čelu grof Fr. Coronini, za železnične proge Ture-Predil. Namen je, imeti najkrajšo pot na Nemško.

(Z Gorice) se nam poroča: Židovsko-liberalni „Corriere“ se je menda kar na čelem izmislil, da so nekateri italijanski hoteli po noči izkopati mrliča Favetti-ja, bivšega tajnika, in prenesti v Italijo, kamor so vtekli pokojnikovi sinovi. Naj pustijo mrtve v miru; živi neodrešenci pa naj se spravijo do 1. januarja 1893. leta čez mejo v odrešeno zemljo.

(Božičnica ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva) vršila se bode letošnjo leto v steklenem salonu kazinske restavracije. Svirala bode domačega polka godba in bodo udje gasilnega društva in njih rodovine obdarovani po darilih, katere bode ljubljansko občinstvo naklonilo. Čisti dohodek

božičnice namenjen je bolnišni blagajnici tega prekoristnega društva. Vstopnica znaša 30 kr. Naj bi bil kazinski stekleni salon v prospeh dobre stvari do zadnjega kota napolnjen.

(Veliki Dunaj) stoji na prostoru, kateri meri 15.000 hektarov. V mestu je sedaj 89 javnih trgov, 2198 ulic in 29.322 h. s. v katerih prebiva skoraj poldrugi milijon ljudi.

(Visoka starost) Te dni je umrl v Veliki Kindi na Ozerskem Anton Lovassi v starosti 108 let, kateri je bil skoraj v vseh bitkah proti Napoleonu v našem cesarstvu.

Telegrami.

Budimpešta, 22. decembra. Danes praznuje znani politik in časnikar dr. Makso Falk petindvajsetletnico, kar je glavni vrednik „Pester Lloyd“.

Hamburg, 22. decembra. Danes so se konstatovali štirje slučajji kolere.

Pariz, 22. decembra. Proti boulangistom Naquetu, Sait Martinu, Laguerru in Lauru začne se sodnijska preiskava.

Pariz, 22. decembra. Mej Derouledom in Clemenceau-om je bil dvoboj. Nobeden ni ranjen.

Pariz, 22. decembra. Panamska komisija je danes zaslišala Andreuxa, ki je izpovedal, da je pri Hertzu videl seznam 104 poslancev, katerim je Arton razdelil 1.350.000 frankov. Gledé teh imen pa on nema nobenega dokaza. Poslanec Cafarelli je izpovedal, da predsednik Carnot vé za imena podkupljenih poslancev.

Pariz, 23. decembra. Oporeka se novica, da bi bil Floquet odložil predsedstvo zbornice.

Pariz, 23. septembra. Časopisi poročajo, da se je vsled včerajšnje konferencije v pravosodno ministerstvo poklicalo deset policijskih komisarjev. Najbrž se misli več oseb zapreti vsled tega, kar je izpovedal Andreux.

London, 22. decembra. Iz Gottenburga se poroča, da je pogorelo tamošnje najstareše gledališče, sezidano 1816. leta. Človek se ni nobeden ponesrečil.

Listnica upravnistva:

Gosp. J. P. v G.: Za l. 1892 prosimo še 5 gld.

P. n.

Predno se popolnoma preskrbite z božičnimi darili, prosim uljudno, oglejte si še našo

božično razstavo

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4, 2. dvorišče.

Z velespoštovanjem

za kočevsko domačo obrtnijo: F. Stampfel.

N. S. Od januarja 1893 bode prodajalnica na voglu glasbene dvorane na Kongresnem trgu.

583 5-4

Svileno blago za bal od 55 kr. do gld. 9-85 meter (do 300 raznih vrst in barev) razpošilja po naročilu poštine in colnine prosto **svilarica G. HENNEBERG** (e. in kr. dvorni založnik), Zürich. Vzorec s povratno pošto. Pisma 10 kr. porto 189 5 (3)

Tuji.

21. decembra.

Pri Maliču: pl. Sladonic, lekarnar, s soprogo, iz Novoga Mesta. — Rebinger iz Liberec. — dr. Jagodic, okrajni zdravnik, iz Tržišča. — dr. Globočnik s soprogo iz Kranja. — dr. vitez Banizza, konceptni praktikant, in pl. Hofbauer, iz Grada. — Faust, potovalec, z Dunaja. — Kohn, potovalec, iz Prage.

Pri Monu: Rausnitz, potovalec, in Reimers, dvorni gledališki igralec, z Dunaja. — Cohner iz Grada. — Ostrogovič iz Kranja. — Roblek in Homan iz Radovljice. — dr. Temnikar in dr. Schmidinger iz Kamnika. — dr. Berger, štabni nadzdravnik v pok., s soprogo, iz Celja. — Čuček z Notranjskega. — Vitez Tetris s hčerjo iz Opatije. — Pinkas, prokurist, s soprogo, iz Trsta. — Pezibislaczezy iz Bubenca.

Pri avstrijskem caru: Hodnik, posestnik, iz Hirske Bistrice.

Pri Južnem kolodvoru: Haydn, trgovec, iz Ljubna. — Nageln iz Pulja.

Pri Virantu: Berdajs, posestnik, iz Dobropolja. — Hribnik, posestnik, z Vranskega. — Bleiweis, jurist, z Dunaja. — Zalokar, zdravnik, iz Vel. Lašič.

Pri bavarskem dvoru: Pontir, zasebnik, iz Celovca.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanja	Veter	Vreme	Morine na 24 ur
OPREZOVANJA	STANOVANJE	LOPOJENOST			
7. u. jut.	735 8	-6 4	brezv.	megla	3-00
22. u. pop.	735 6	0 6			snež
9. u. več.	735 5	-0 9	sl. szap.		
Srednja temperatura -2 5°, za 0 1° nad normalom					

Eduard Zbitek,

izdelovalec transparentnih steklenih 473 mozajik. 5-2

Nova štifa pri Olemucu.

Ti sv. grobi so se od Njega svetosti papeža Leona XIII. s tem odlikovali, da je v vatican-ski razstavi razstavljeni sv. grob št. 5 z grobnimi stražniki podaril katedrali v Kartagi. Tudi gospod rektor katoliške bogoslovne akademije v Peterburgu je o njih posebno priznalo izrekel. Za mali prostor so tako praktično izdeani, da gredo v dva zaboja. — Ilustrovani cenik pošlje se zastonj.

Dunajska borza.

Dne 23. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 50 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 . 20
Zlata renta 4%, davka prosta	116 . 10
Papirna renta 5%, davka prosta	100 . 40
Akoje avstro-ogerske banke, 600 gld.	980 . —
Kreditne akoje, 160 gld.	311 . 40
London, 10 funtov strl.	120 . 25
Napoleonor (20 fr.)	9 . 58
Cesarski cekini	5 . 67
Nemških mark 100	59 . 05

Dne 22. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	113 gld. 75 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 . 35
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	141 . 25
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	154 . 75
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	187 . —
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 . 50
Zastavna pisma	100 . 50
Kreditne srečke, 100 gld.	193 . —
St. Genois srečke, 40 gld.	67 . 50

Ljubljanske srečke, 20 gld.	25 gld. 25 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 . 90
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 . 25
Salmove srečke, 40 gld.	66 . —
Windischgraezove srečke, 20 gld.	60 . —
Akoje anglo-avstrijske banke, 200 gld.	146 . 75
Akoje Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2795	— . —
Akoje južne železnice, 200 gld. sr.	89 . 75
Papirni rubelj	1 . 19 1/2
Laških lir 100	— . —

List „Mercur“.

Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s portno pošiljatelj vred gld. 2-60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Dunajske komunalne promese

à gld. 3 1/2, in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 200.000 gld. avstr. velj.

Kreditne promese

à gld. 4 1/2, in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 150.000 gld. av. v.

Obe vkupe le 8 1/2 goldinarja.